

Katoliški GLAS

Uredništvo in uprava:
Gorica, Riva Piazzutta štev. 18
Uredništvo za Trst:
Ulica Valdirivo 35/II., Tel. 29210

Poštno ček. račun: štev. 9-12410
Cena: Posamezna štev. L 20
Naročnina: Mesečna L 85
Za inozemstvo: Mesečno L 150

Leto III. - Štev. 10

Gorica - 8. marca 1951 - Trst

Izhaja vsak četrtek

Občinske volitve na Goriškem

Rimski parlament in senat sta izglasovala novi volilni zakon za občinske volitve. Sedaj se pričakuje le, da vlada razglasi datum novih volitev. Medtem so komunisti že začeli z volilno kampanjo, ki se obeta zelo vroča in tudi velikega političnega pomena za italijansko republiko. V primeru, da bi se volilni izidi v precejšnji meri premaknili v prid leve, bi socialkomunisti takoj zahtevali nove državne volitve. Kaj bi potem sledilo, ni težko uganiti.

Tudi v naši deželi se pripravljamo na ta dogodek. Vlada je končno ustanovila tri nove občine Števerjan, Sovodnje in Doberdob, kjer bodo naši ljudje prvič po 25 letih smeli voliti svoje župane in občinske svetnike, ki naj upravljajo domačo občino. Gorica sama se prihodnjih volitev ne bo udeležila, ker ni še pretekel mandat zadnjih občinskih volitev. V novoustanovljenih občinah, bližnje volitve vzbujajo pravičeno zanimanje. Zato je prav, da ljudje že sedaj vedo, zakaj bo pri prihodnjih volitvah šlo.

Predsejem se nam zdi potrebno poudariti, da občinske volitve niso politične volitve. V občini ne gre toliko za to, katera stranka bo vodila občino, temveč kako jo bodo župan in občinski mošnje upravljali. Torej ne gre toliko za politično opredeljenost kandidatov, temveč predvsem za njihovo gospodarsko in upravno sposobnost.

Ko so bile zadnje občinske volitve na Tršaškem, se je toliko poudarjala važnost politične opredelitve kandidatov in tako malo njihova upravna in gospodarska zmožnost. To je pri volitvah napak. Tudi pri prihodnjih občinskih volitvah v Italiji bodo, kot smo v uvodu omenili, polagali precejšnjo politično važnost nanje, vendar pri nas bi to bilo v veliko škodo. Naše občine so nove, zato nimajo upravnega aparata, nimajo izkušnje in v ljudeh ni razvit čut za samoupravo. Zato bi morala biti prva skrb pri prihodnjih občinskih volitvah, da stopi v ospredje skrb za gospodarski napredek in gospodarsko dobrobit novoustanovljenih občin. V sled tega je edino pametna pot ona, na katero so stopili ponekod, ko so postavili kmetijsko delavsko listo. Če so naši ljudje količkaj pametni, bodo odslavili vsakogar, kdor bo prišel k njim v imenu kakšne politične ideologije, predvsem komunistične ali ofarske.

Druga važnost prihodnjih volitev bo, da se izberejo narodno zavedni mošnje. Vlada je nalašč zaokrožila meje novim občinam tako, da so narodnostno enotne. V vseh treh omenjenih občinah je le kaka posamezna družina italijanskega izvora. Zato se morajo nove občine smatrati za nosilke in branilke slovenskih koristi v Italiji. Drugih javnih zastopnikov Slovencev v Italiji nimamo. Naši prihodnji župani in občinski mošnje bodo naši najvišji svobodno izbrani predstavniki. Zato je nujno potrebno, da imajo ono mero narodne zavesti, ki jim kot takim pristaja.

Tretja lastnost, ki jo morajo imeti prihodnji občinski mošnje, je demokratična miselnost. Živimo v območju zapadne demokracije, na meji socialistične diktature in na ruševinah fašistične. Zato lahko presodimo bolj kot kdor drugi eno in drugo ter se po razsodnosti odločimo. Mislimo, da se nihče, ki je ohranil še kaj treznega razuma in svobodoljubja, ne bo odločal za diktaturo kakršne koli barve in pod kakršnim koli znakom. Pokažimo zapadnemu in vzhodnemu svetu, da se kot svobodni narod svobodno odločamo za svobodne kandidate, katerim smo pripravljeni zaupati upravo naših občin brez komunizma in filokomunizma kot takega.

V takem duhu in po takih smernicah mislimo, da bi se moralo vršiti pripravljalno delo za prihodnje volitve v naših občinah. Mošnje in žene, premislite naše besede in potem odločajte!

Demonstracije v Egiptu

Zaradi zadnjih ukrepov gen. Juin-a v Maroku proti tamkajšnjim nacionalistom, so se te dni vršile po celem Egiptu velike protifrancoske demonstracije. Policija je morala zavarovati vsa francoska poslatstva v državi, ker so bila v nevarnosti, da jih demonstranti napadejo. Pa tudi egipčanska vlada ni ostala tiha v zvezi z dogodki v francoskem Maroku. Egipčanski ministrski predsednik Nahas paša je na vladni seji izjavil, da Egipt ne bo mogel ostati brezbrizen glede tega kar se dogaja v Severni Afriki. Egipčanska vlada je tudi pripravila pismo, ki ga bodo predložili na seji Arabske lige. Zdi se, da bo Arabska liga v zvezi s tem obtožila Francijo pri Združenih narodih. Pa tudi ostale arabske države so solidarne s marošskimi nacionalisti ter javno obtožujejo Francijo, da nasilno nastopa proti njihovim sorojakom v Maroku. Francija pa vse te obtožbe zanika, češ da so izmišljene.

Odstop poslani-ka Č. S. R. v Indiji

Českoslovaški poslanik v Novem Delhiju, dr. Kratošvil, je te dni odstopil s svojega mesta in zaprosil angleško vlado za zatočišče. Odpotoval je v soboto s svojo družino v Liverpool.

Dr. Kratošvil je znan socialdemokrat in je bil med zadnjo svetovno vojno v nemških koncentracijskih taboriščih. Pred kratkim so ga pozvali v domovino v zvezi s Clementisovo aretacijo. Kratošvil je bil po

mnenju diplomatov v Novem Delhiju že dalj časa nasproten politiki svoje vlade in se ni kaj preveč lepo izražal o ZSSR.

Težave De Gasperijske vlade

Tudi De Gasperijska vlada je zašla zadnje tedne v precejšnje skripice zaradi nesloge v demokratskih vrstah. V ital. krščanski demokraciji so se namreč razvile tri struje: desnica, ki ji načeljuje poslanec Dossetti in ki hoče, naj prevzame vlado krščanska demokracija sama brez ostalih strank; levica, ki ji načeljuje on. Gronchi, predsednik poslanske zbornice. Ta hoče, naj bodo demokristjani bolj odločno za potrebne socialne reforme. Končno je sredina z De Gasperijem na čelu. Ta hoče, naj ostane krščanska demokracija močna vsenarodna stranka z vsenarodnim programom, vendar usmerjena proti levi, to se pravi, pripravljena postopoma izvesti socialne reforme, ki so nujno potrebne.

Te tri struje obstajajo v stranki že dalj časa. Toda do sedaj ni prišlo do hujših nasprotij med njimi. Zadnji čas pa, ko je šlo za glasovanje posebnih gospodarskih pooblastil vladi, sta levica in desnica skupno glasovali proti. To se je pozneje ponovilo v parlamentu tako, da je ob glasovanju nekega komunističnega popravka v zakonu o prijavi zalog industrijskega blaga prišel vladni predlog v manjšino. Vlada je bila že skoro na tem, da odstopi, ko so se premislili, češ da ono glasovanje je bilo le glasovanje proti vladnemu predlogu in ne proti vladi, ki uživa še vedno za-

EDVARD KARDELJ

bolan ali odžagan?

Zelo nepričakovano je prišla v ponedeljek vest, da je Tito vsled resne bolezni zunanjega ministra Edvarda Kardelja prevzel vodstvo zunanjega ministrstva sam, dočim je Kardelj odpotoval na zdravljenje v Slovenijo. Kardeljevo mesto pri podpredsedstvu vlade pa je prevzel minister Vlahovič. Vest o Kardeljevi bolezni je tem važnejša iz dveh razlogov: 1. ker je prišla nenapovedano; 2. ker je bil Kardelj poleg Tita in Rankoviča vsa leta po vojni najvažnejša politična osebnost v Beogradu. Dejansko je vodil jugoslovansko zunanjo politiko od zloma Nemčije naprej. Odstranitev take osebnosti iz vlade, naj bo to zaradi resnične ali diplomatske bolezni, ne more ostati brez posledic. Zato se vprašajmo, kakšne posledice utegne imeti ta sprememba v Titovi vladi. Odgovor nam dajo govorice, ki so se že dalj časa širile o nesporazumljenju med Titom-Rankovičem na eni strani ter Kardeljem-Kidričem na drugi. Ta dva sta ohranila sloves neizprosnih marksistov, kot sta si ga pridobila med revolucijo. Zato sta bila po obsodbi kominforma odločno za nadaljevanje začetih socialnih reform v Jugoslaviji do zadnjih posledic. Ostala sta torej radikalna marksistično-leninistična komunisti, kakor večina partijcev v Sloveniji. Zato sta tudi nasprotovala premočnemu zbližanju z Zapadom, češ da bi to utegnulo postati kvarno za zgraditev jugoslovanskega komunizma.

Tito in Rankovič pa sta hotela nekoliko omiliti pravoverni Marks in Leninov komunizem ter ga prilagoditi jugoslovanskim razmeram. Še bolj kot to pa je Tito v zadnjih mesecih začel kazati močno bližanje k Zapadu, pripravljen, da gre v tem oziru še naprej. V tej politiki se zdi, da Kardelj ni hotel povsem slediti Titu. Zato je bilo

opaziti že zadnje čase, da je le Tito vedno pogostejše govoril o zunanji politiki in ne Kardelj. Ta je bil že dalj časa tiho.

Kaj pomeni torej Kardeljeva bolezen? Naj bo ta bolezen resnična ali diplomatska, dokazuje: 1. nesporazumljenje v najvišjih vrhovih jugoslovanske partije glede zunanje politike in morda tudi glede izvajanja socializma doma; 2. da se Tito misli vedno bolj nasloniti na Zapad; 3. da je slovenski del jugoslovanske partije izgubil močnega zastopnika v beograjski zunanji politiki. To bi utegnulo imeti pri reševanju tržaškega vprašanja neugodne posledice za Slovence.

Vprašanje torej ali je Kardelj bolan ali odžagan ni torej tako važno, važnejše so posledice, ki jih bo imela Kardeljeva odstranitev iz vlade.

Pripravljalna konferenca štirih v Parizu

Skoro proti pričakovanju je Rusija zadnji trenutek pristala in poslala na pripravljalo konferenco namestnikov štirih zunanjih ministrov v Pariz svojega zastopnika v osebi g. Gromyke, ki načeljuje zelo številnemu sovjetskemu zastopstvu. Tako so se v ponedeljek začela zasedanja, ki imajo namen pripraviti dnevni red in vsebino razgovorov štirih zunanjih ministrov, ki bi se morali sestati kdaj pozneje. Amerika, Anglija in Francija so se zmenile, da bodo složno nastopale v svojih zahtevah do Rusije. Njihove glavne zahteve so: zedinjena in demokratična Nemčija, toda demokratična v smislu zapadnih demokracij; sklenitev mirovne pogodbe z Avstrijo; kontrola oborožitve Bolgarije, Romunije in Ogrske; končno še zagotovitev da kominformistične satelitske države ne bodo napadle Jugoslavije. Ureditev tudi drugih sporov z Rusijo, zlasti na azijskem področju.

Protij tem predlogom zapadnih veseli stavi Rusija svoje, ki so: Zdržitev obeh delov Nemčije na podlagi enakopravnosti; demilitarizacija Nemčije; vrnitev k sklepom potsdamske konference. Ureditev kakih drugih nemških vprašanj Sovjeti ne mislijo vzeti v poštev.

Vladna kriza v Franciji

Po odstopu Plevnovne vlade v preteklem tednu so trije mošnje zaman poskušali, da bi sestavili novo vlado. Končno je predsednik Auriol poveril nalogo socialistu Molletu, ki je izrazil upanje, da bo sestavil novo vlado na programu, ki ne predvideva glasovanja zakona o volilni reformi, zaradi katere je padla Plevnova vlada.

Sedanja vladna kriza je prišla za Francijo v zelo neugodnem trenutku, ko so na vidiku veliki politični dogodki: konferenca štirih namestnikov v Parizu, obisk predsednika Auriola v Ameriki, sestava Eisenhowerjevega glavnega stana ter še razne druge nujne notranje zadeve. In vsi ti križi so prišli zaradi volilne reforme! Stvar je namreč sledeča:

Letos v jeseni steče sedanji poslanski zbornici petletna doba, za katero je bila izvoljena, in vsled tega se morajo še to poletje vršiti

Občni zbor SKSZ v Trstu

Izkušnja preteklosti je pokazala, da se nobeno katoliško ljudstvo ne more zanašati na sposobnost in dobro voljo narodnih voditeljev, ki ne priznavajo krščanstva za svoj svetovni nazor in ki jim niso katoliška načela merodajna pri reševanju problemov javnega življenja. To izkušnjo imajo tudi Slovenci, ki so ostali zveti veri svojih očetov. Zato je, kakor pri drugih narodih, tudi med tržaškimi Slovenci vstala zamisel o samostojni politični organizaciji vseh, ki žele ostati zvesti Bogu in narodu. Že 20. julija 1947. je nastal prvi poizkus takega društva, ki si je 1. avgusta 1948. nadelo ime »Slovenska krščanska socialna zveza v Trstu«. Že ime samo priča, da se je hotelo društvo nasloniti na načela, ki so vodila skoro celo stoletje politično življenje večine slovenskega naroda.

Dne 25. februarja je imela zveza svoj redni občni zbor. Odbor je poročal o svojem delu, ki ga vrši brez plačanih uradnikov ob svojih prostih urah, in to brez društvenih prostorov, brez podpor katerekoli države. V preteklem letu se je zveza posebno posvečala vprašanju slovenske šole. V tej zadevi je zveza nastopala skupno z drugimi slovenskimi političnimi organizacijami, posebno s Slov. dem. zvezo. Skušala se je doseči neodvisnost uprave slovenskih šol od uprave ital. šol, dalje stalne stolice na slovenski šoli ter stalen položaj slovenskih učnih moči. Ta zadeva je še v teku. — Dalje je Slov. kršč. soc. zveza sodelovala pri Akcijskem odboru za samostojno Svobodno tržaško ozemlje. Ta odbor zagovarja obstojajočo mirovno pogodbo glede Trsta. Mirovna pogodba je sicer za Slovence neugodna, ker je večji del slovenskega naroda ukovana v suženjske verige titovskega komunizma, del jih je pustila pod Avstrijo in Italijo, ostanek pa je na Svobodnem tržaškem ozemlju. Ta ostanek se trudi Italija spraviti pod svojo oblast. Temu se protivi omenjeni Akcijski odbor. Ta odbor je potem stopil v siri odbor, v katerem so tudi tiste italijanske stranke, ki zagovarjajo neodvisnost Trsta. Zastopnike tega odbora je nedavno sprejel vrhovni poveljnik Svob. trž. ozemlja, gen. Airey. Ob tej priliki je odbor med drugim predlagal, da bi za administrativne volitve v jeseni ostal v veljavi volilni zakon, kot je bil pred dvema leti. Slov. kršč. soc. zveza ima namen tudi v bodočem poslovnem letu sodelovati z Akcijskim odborom za Svobodno tržaško ozemlje. — Zborovalci so se spomnili tudi trpečih bratov, ki ječe v komunističnem suženjstvu. Izrazili so svojo hvalačnost zapadnim zaveznikom za pomoč lačnemu prebivalstvu, toda izrazili so tudi željo, da bi skušali Amerikanci s svojim vplivom doseči v sosednji državi vsaj nekaj svobode. — Glede administrativnih volitev so zborovalci odklonili vsako sodelovanje s komunisti in priporočili delati na to, da bi se čim več slovenskih volilcev združilo v skupni narodni listi, ter dali odboru tozadevna pooblastila. — Odbor je poročal, da se je osnoval v Trstu iz raznih političnih strank in stanovskih društev poseben koordinacijski odbor, ki naj bi organiziral pedagoški kongres vseh zamejskih šolnikov. Tudi Slov. kršč. soc. zveza je sprejela vabilo k sodelovanju. Občni zbor je ugotovil, da tak kongres ne spada v kompetenco političnih strank ter je zadevo črtal z dnevnega reda.

Vršile so se tudi volitve, ki so deloma spreminile načelstvo. Na mesto dosedanjega predsednika g. dr. Ceroveca, ki zaradi prezaposlenosti ni mogel sprejeti nove izvolitve, je stopil g. inž. Milan Sosič. Na zborovanje so poslali svoje zastopnike tudi Goričani, ki so izrazili Zvezi svoje zadovoljstvo nad uspešnim delom ter povedali, kako se čutijo kljub državnim meji tesno povezani z delom, ki ga vršijo katoliški Slovenci v Trstu. Saj jih veže že skupen list, to je »Katoliški glas«.

Lepo uspejo in obiskano zborovanje je navdalo udeležence z voljo, okrepiti organizacijo, zlasti pa ob jesenskih volitvah delati z navdušenjem za skupno slovensko stvar.

PETA POSTNA - TIHA - NEDELJA

Iz svetega evangelija po Janezu
(Jan 8, 46-59)

Tisti čas je govoril Jezus judovskim množicam: Kdo izmed vas mi more dokazati greh? Če vam govorim resnico, zakaj mi ne verujete? Kdor je iz Boga, božje besede posluša. Zaradi tega jih ni ne poslušate, kar niste iz Boga. — Judje so mu tedaj odgovorili: Ali ne govorimo prav, da si Samarijan in da imaš hudega duha? — Jezus je odgovoril: Jaz nimam hudega duha, ampak častim svojega Očeta in vi mi čast jemljete. Jaz ne iščem svoje časti; je, kateri jo zahteva in sodi. Resnično, resnično, povem vam: Če kdo moj nauk spolni, vekomaj ne bo videl smrti. — Judje so mu torej rekli: Zdaj smo spoznali, da imaš hudega duha. Abraham je umrl in preroki, in ti praviš: »Če kdo moj nauk spolni, vekomaj ne bo okusil smrti.« Si mar Ti večji ko naš oče Abraham, ki je umrl? Tudi preroki so umrli; koga sam sebe delaš? — Jezus je odgovoril: Ako bi jaz častil sam sebe, bi moja čast ne bila nič. Moj Oče je, ki me časti, o katerem vi pravite: naš Bog je; pa ga ne poznate, a jaz ga poznam. In ako bi rekel, da ga ne poznam, bi bil podoben vam, bil bi lažnik. Toda poznam ga in njegovo besedo spolnjam. Vaš oče Abraham se je silno veselil, da bo videl moj dan;

videl ga je in se vžadoval. — Judje so mu torej rekli: Še petdeset let nimaš in si Abrahama videl? — Jezus jim je rekel: Resnično, resnično, povem vam: Preden je bil Abraham, sem jaz. — Tedaj so pobrali kamne, da bi jih vanj vrgli. Jezus pa se je skril in odšel iz templja.

Danes je dominica passionis — nedelja trpljenja. Pri nas jo imenujemo tiha nedelja. Oltarji so zagrnjeni, orgle molčijo. Kristus se je skril. Bil je že čisto blizu smrti. Hoteli so ga ubiti, kamnati.

Torej je že zelo stara stvar, da nekateri zavračajo resnico s kame-njem. To je zadnje sredstvo: »Ubijte ga, da nas ne bo mogel prepričati, da ne bo zapeljeval ljudi!«

Zato se ne smemo čuditi, če tudi danes odriavajo Kristusa s sveta. Zanj ni prostora. Njegova volja se ne upošteva. Ne poznajo ga vladarji, zato izdajajo krivične in grešne postavbe. V zimskih mesecih je toliko delavcev brez zaslužka, a na drugi strani oblast dovoljuje pri zidanju javnih zgradb delo ob nedeljah.

Premalo je nadzorstva nad slabimi časopisi, knjigami in filmi, ki kvarijo mladino. Zlo naj se iztrebi pri korenini, potem ne bo treba ogromnih stavb in stroškov za prevzgojo pokvarjene mladine.

Kristusa odriavajo iz družin. Niti njegova podoba ni zaželen v stanovanju. Spalnica mora biti narejena po najnovejši modi, kuhinja dobro opremljena — na križ se pa pozabi. Trpeči Jezusov obraz preveč opominja na dolžnosti, ki sta jih sprejela do sebe in do družine, in jih ne spolnjujeta.

Kristus se mora umikati iz duš. On in grehi ne moreta prebiti skupaj. Pri ljudeh, ki mislijo samo na zabavo, na izlete, na šport in na ljubimkanje, Jezus ne more ostajati.

Ali nimamo res prav nič sočutja z Jezusom, ki se mora umikati in skrivati? Naš Gospodar je, mi pa ga nočemo sprejeti. Čas je, da za veliko noč naredimo temeljit obračun sami s seboj. Če se je moral Jezus res umikati iz naše duše, mu napravimo zopet lep prostor v našem sreću. Dobra velikonočna spoved nam bo vrnila dušni mir, sveto obhajilo pa bo prineslo Jezusa našim dušam.

NEDELJSKA MOLITEV

PROSIMO TE, VSEMOGOČNI BOG, OZRI SE MILOSTNO NA SVOJO DRUŽINO: NAJ JO TVOJA DOBROTA VLADA PO TELE-SU IN TVOJA ZAŠČITA OHRANI PO DUŠI!

Koledar za prihodnji teden

11. marca. NEDELJA. 5. postna ali tiha. Sofronij, škof.
12. PONEDELJEK. Gregor Veliki, papež; obletnica kronanja svetega očeta.
13. TOREK. Teodora, mučenica.
14. SREDA. Matilda, kraljica.
15. ČETRTEK. Klemen M. Dvoržak, spoznavalec.
16. PETEK. Marija Sedem žalosti.
17. SOBOTA. Patricij, škof.

MOŽ, KI NOSI KRIŽ

Pij IX. je nekoč sprejel v avdienci skupino bogoslovcev. Dobrodušen kot je bil, se je z njimi ustavljal ter nekemu zastavil vprašanje: »Katera so znamenja prave Cerkve?« Vprašani je odgovoril: »Da je edina, sveta, katoliška in vesoljna.«

»Še eno znamenje,« pravi papež. »Da je rimska.«

»Ne to, neko drugo. Ne veste? Da je trpeča.«

Da, prav je imel Pij IX., Kristusova Cerkve je trpeča zato, ker je preganjana. Danes občuti sv. oče Pij XII. to resnico prav posebno boleče. Pravijo, da je nekoč, ko je bil mlad, slišal govoriti o mučeničih, kako so jih večkrat mučili na razne načine in večkrat tudi kakor Jezusa na križ pribijali. Tedaj je baje mladi Evgen Pacelli vzkliknil: »Tudi jaz hočem biti mučenec, a brez žebljiv.«

To se mu je uresničilo. Mučenec je, a brez žebljiv. V lepi hiši živi, eni najlepših in najbogatejših na svetu. A v tej hiši se zbira gorje premnogih milijonov, revščina vsega sveta. — Vsi okrog njega se mu klanjajo, strežejo mu bogati in imenitni, a prav tako ga drugi zaničujejo in znova križajo v njegovih vernikih, duhovnikih, škofih in kardinalih. Zato je morda najlepša slika sv. očeta ona, ko z razpetimi rokami v obliki križa blagoslovlja vernike.

Vse okrog njega je tako, da bi ga lahko zapeljalo v napuh. Obeduje sam zase, češ da se ne spodobí, da bi kdo sedel s papežem pri isti mizi. Ko gre na sprehod po vatikanskih vrtovih in ga kdo spremlja, gre ta vedno par korakov za njim. Obiskovalci, tudi najimennitnejši, mu poljubijo prstan. Vsi pač čutijo, da je njegovo mesto edinstveno med nebo in zemljo: previsoko za zemljo, prenizko za nebesa. In vendar je tudi on človek, lahko bi se prevzel. Koga ni še satan skušal z napuhom? Samega Sinu božjega se je lotil v puščavi. Zato mora vsak papež skrbeti, da ne izgubi zemlje pod nogami. O sedanjem pripovedujejo iz časov, ko je bil še kardinal in je šel v Buenos Aires kot posebni papežev legat na evharistični kongres, sledeče: Ponoči so slučajno nenapovedani stopili v njegovo spalnico in ga našli spati na tleh. »Eh, veste,« si je pomagal iz zadrege, »po

tolikem zmagoslavju dneva je prav, če se človek zopet približa zemlji, da spozna svojo ničevost. « Zato so mu tudi na dan kronanja za papeža zažgali kito prediva pred očmi. rekoč: »Tako, sveti oče, mine človeška slava!«

Vsled tega bi bilo smešno, če bi se mi kristjani klanjali pred osebo, pred človekom. To delajo svetni ljudje, hinavei, priliznjenci pred mogočniki tega sveta. Mi se v sv. očetu klanjamo pred častjo, ki jo predstavlja, pred službo, ki jo vrši, pred Onim, katerega zastopa, pred Kristusom, kot uči sv. Leon Veliki: »V moji majhni osebi glejte in častite onega, v katerem traja skrb vseh pastirjev za obrambo zaupanih ovc in čigar čast ne utrpí škode tudi v nevednem nasledniku.« Vsled tega ni nikoli preveč čusti, ki je mi sv. očetu izkazujemo.

Pravijo, da se je na predvečer izvolitve za papeža prikazal tedaj še kardinalu Pacelliju rajni sv. oče Pij X. ter mu rekel: »Na tebi je vrsta, da boš nosil križ Cerkve Kri-

stusove. « Ta križ danes sv. očeta teži kot že dolgo ne kakega drugega papeža; teži ga, ker vidi svet in kristjane potonjene v tako velik ocean greha in hudobije, laži in nasilja. Teži ga križ kakor Kristusa na Oljski gori. Zato išče tudi on, kot njegov Učenik, učencev, ki bi z njim čuli in molili. Zato se tako rad obrača na krščanski svet, in posebno na Boga najbližje duše, s prošnjo za molitev. Naj nikar ne najde gluhih ušes med nami, posebno sedaj ob priliki spominskih dnevoev njegove izvolitve in kronanja, ki jih te dni praznujemo.

Iz življenja Cerkve

V Kongu razmeroma več duhovnikov kot v Južni Ameriki

Po najnovejših poročilih živi v Belgijskem Kongu in v Ruandi Urundi kakih štiri in pol milijona katolčanov, medtem ko je vseh prebivalcev 14 milijonov in 600 tisoč. Vseh duhovnikov oz. misijonar-

V nedeljo, dne 11. t. m. ob 9. uri bo daroval na Travniku v Gorici novo sv. mašo preč. g. BRUNO ROSSIPAL. Popoldne ob 3. bo isti gospod imel slovesni blagoslov z ofrom.

Rojaki, pridite!

jev je okoli dva tisoč, tako da pride na vsakega duhovnika povprečno 2236 vernikov in okoli 5.000 poganov, ali skupno 7300 prebivalcev. To je v primeri z drugimi misijonskimi deželami zelo ugodno stanje, akoravno bi potrebovali v Kongu še več misijonarjev, ako bi hoteli vsaj nekoliko zadostiti potrebam prebivalstva, ki se v vedno večjem številu priključuje za pristop v katoliško Cerkve.

Toda kakor nas veseli nadvse veseli razvoj kat. Cerkve v Kongu in v francoski in britanski Afriki, nas mora boleti kot katoličane žalostno versko stanje v Južni Ameriki, ki je po svoji ogromni večini katoliška, a ki je zaradi pomanjkanja duhovnikov na slabšem kot marsikatera misijonska dežela. Nobena država Južne Amerike ni tako srečna, da bi imela razmeroma toliko duhovnikov, kot jih ima n. pr. Belgijski Kong, ker v vseh teh državah pride na enega duhovnika od 3.500 do 14.000 prebivalcev katolčanov, v Guatemali celo 28.000.

In kar je še hujše, je dejstvo, da so vse dežele Južne Amerike zelo redko naseljene, tako da morajo oskrbovati posamezni duhovniki ozemlja, ki so po svoji razsežnosti večja kot naše škofije. Pri nas v Italiji pride na vsako župnijo povprečno ednajst kvadratnih kilometrov ozemlja, na posamezne duhovnike pa samo šest kv. km ozemlja v oskrbo, v Kongu in Ruandi pa na posameznega misijonarja 1.200 kv. km. v Južni Ameriki pa celo 2.000 do 3.400 kv. km ozemlja.

Kaj naj napravi duhovnik v takih razmerah? Komu naj se posveti? Ali naj obiskuje bolnike, ali pa naj poučuje otroke, ali naj krsti ali naj spoveduje? Nemogoče je, da bi bil vsem dušnopastirskim dolžnostim kos. Ali je potem čudno, da peša v takih razmerah versko in moralno življenje vernikov in da se ljudstvo kljub nadčloveškim naporom duhovnikov vedno bolj odtujaše Cerkvi in da postaja vedno

bolj dovzetno za razne prevratne ideje?

»Ako Sparta joče, se Atene ne smejejo,« pravi star pregovor. Tudi mi katoličani se ne moremo veseliti, ko gledamo, kako Cerkve zaradi velikega pomanjkanja duhovnikov trpi, ne samo v misijonih, ampak tudi v popolnoma katoliških deželah, kot je ravno Južna Amerika. Prosimo torej Gospoda, da bi obudil v teh deželah mnogo duhovniških poklicev, obenem pa delajmo na to, da vzgojimo našo mladino v misijonskem duhu. S tem bomo poskrbeli, da bomo imeli doma vedno dovolj duhovnikov in da jih bomo lahko pošiljali tudi v tuje kraje razširjati Kristusovo kraljestvo. In kaj je lepše in vzvišenejše od tega poklica?

Krščanski sindikati v Belgijskem Kongu

Krščanski sindikati, ki so jih ustanovili s pomočjo belgijskih krščanskih sindikatov, štejejo danes okoli 30 tisoč članov, od katerih je tretjina Evropejcev. Krščanski sindikati se borijo za priznanje minimalne plače, za gradnjo delavskih hiš, zaščito kršč. družin in za boljše delavske pogoje.

Porastek ameriških katoliških črncev in Indijancev

Iz letnega poročila komisije za kat. misijone med ameriški črnci in Indijanci je razvidno, da živi dandanes v Združenih državah 400 tisoč katoliških črncev. Pri-rastek preteklega leta znaša 20 tisoč vernikov, od katerih je polovica novopreobrnjenec. Med črnci deluje 624 duhovnikov, ki oskrbujejo 445 cerkva; vseh kat. šol je 321 z 69.604 učenci.

Katoliških Indijancev je v Združenih državah dobrih 99 tisoč z 220 duhovniki in 413 cerkvami. Katoliških šol je 61 z 8.152 učenci. Leta 1950. so krstili 4.352 otrok in 567 odraslih spreobrnjenec. Vseh Indijancev je v Združ. državah okoli 350 tisoč.

Stanovske korporacije na Portugalskem

(Družabna Pravda 1950)

Ze prva svetovna vojna je s svojimi posledicami prisilila narode k iskanju novih družabnih oblik ki naj bi vzpostavile red in mir med vsemi delovnimi sloji, upoštevajoč človekovo osebnost, svobodo in željo po napredku.

Italija je prva napravila tak poizkus, ki pa se je pozneje spatil v totalitarizem z vsemi svojimi usodnimi posledicami. Stanovski red, prvotno postavljen za cilj, je fazizem izmislil in ga izbral samo za propagandno sredstvo pri vzpostavljanju državne vsemočnosti.

Stanovska ideja je dobila častno mesto v ustavah Poljske, Avstrije, Friburškega kantona Švice, Nizozemska je začela z ustanavljanjem poklicnih zvez, kot s prvo stopnjo zgradnje stanovskega reda. — Živahna stanovska gibanja so zažvela v Franciji, Belgiji in na Irskem. Premnogo evropskih držav je začelo slediti modernemu socialnemu nauku sodobnosti.

Italijanski začetni zgled je imel velik upliv tudi na Portugalskem. Po mnogih nesrečnih pretresih je Portugalska iskala obliko nove družabne ureditve in našla izhodiščno točko v stanovski zamisli družbe. — Delo je naglo napredovalo. Leta 1933 je bila že proglašena nova ustava kot temelj nove stanovske Portugalske.

Člen 5. ustave pravi, da je Portugalska nedeljava in stanovska republika, temelječa na enakopravnosti vseh državljanov pred zakonom, na svobodnem dostopu do sodov civilizacije in do sodelovanja pri upravnem in zakonodajnem življenju države.

V smislu osnovnih načel te ustave je dala Portugalska častno mesto v javnem in gospodarskem življenju — družini. Tako za družino pa pridejo na vrsto stanovske organizacije. Ustava sama določa, da mora država priznati stanovske organizacije, združenja in stanovske zveze, skrbeti za njih ustanovitev in jih podpirati.

Naloge stanovskih organizacij na Portugalskem so: skrbeti za znanstveni, literarni in umetniški napredek ter telesno vzgojo, urejati gospodarska vprašanja in odnose med delom in kapitalom, vršiti naloge socialnega skrbstva in dobrodelnosti. Prav tako imajo stanovske organizacije dolžnost stalnega izobraževanja svojega članstva in skrbeti za izpolnitev njegovega znanja.

Smernice za to delo stanovskih organizacij so bile dane z različnimi zakonskimi

dekreti, zlasti z »Narodnim statutom delav« in »Zakonom o ustanovitvi stanovskih organizacij«.

Stanovske organizacije so svobodne in s tem neobvezne. So pa edino pristojne za izdajanje osnovnih predpisov, ki urejajo delo v posameznih poklicih in leti so obvezni brez izjeme za vse pripadnike poklicev.

»Sindikati« kot predstavništva delavcev, in »Gremiose« kot predstavništva podjetnikov, se združujejo po poklicih in stanovih v višje enote, ki se imenujejo unije, federacije, konfederacije in korporacije, ki so najvišje organizacijske oblike in predstavnice proizvajalnih in gospodarskih interesov vseh sil dežele.

Delo stanovskih organizacij mora biti v skladu z narodnimi koristmi. Zaradi tega je tem organizacijam prepovedano pristopati brez predhodnega pristanka vlade v mednarodne zveze.

V delovnih sporih, kakor sploh v vseh sporih, ki izvirajo iz izvajanja socialne zakonodaje, se sporne stranke poslužujejo delovnih razsodišč. Proti njim odločbi pa je možna pritožba po redni sodni poti. Sodniki delovnih sodišč so neodvisni in razsojajo v smislu zakonov po svoji vesti.

Stanovske organizacije so v prvi vrsti zaposlene z urejevanjem delovnih odnosov. Sklepajo okvirne pogodbe za ves poklic oz. stan, in poleg tega še dopolnilne pogodbe za posamezna podjetja. Kolektivne pogodbe zadobijo veljavnost, ko so podpisane in jih vlada potrdi.

Socialno zavarovanje spada v pristojnost stanovskih organizacij in je urejeno primerno vsakemu stanu. Vanj prispevajo enako delavci in podjetniki.

Vprašanja gospodarskega značaja se obravnavajo na skupnih sestankih delavcev in podjetnikov. S tem je delavcem dana prilika, da spoznajo gospodarsko stanje svoje stroke ali stanu.

Preden politična zbornica sprejme kak zakon, mora vprašati za svet in mnenje zbornice stanov. V nasprotnem primeru bi se smatralo, da je zakonodajno postopanje nepravilno in zakon, ki bi bil sprejet, neveljavno.

To so v glavnih obrisih organizacijske osnove portugalske gospodarsko-socialne ureditve. Zdaj pa pogledajmo še načela, ki jih vodijo.

(Se nadaljuje)

Ameriški kongres o Titu in o pomoči Jugoslaviji

(Nadaljevanje in konec)

Kako je z jugoslovansko vojsko? Jugoslovanski vojak je kmečki sin, ki nima niti trohice ljubezni do Tita. In čemu tudi naj bi jo imeli? Na lastne oči sem videl, kako nasilno so razlaševali na tisoče in tisoče kmetov. Imel sem priliko, da sem nekaj takšnih ljudi osebno obiskal. Pol milijona kmečkih mož in fantov so poslali v prisilna delovna taborišča, ker niso imeli dovolj žita, da bi ga oddali komunističnim samodržcem. Titove brezobzirne zahteve so izvajali prav tako kruto in brezsrčno, kot je bilo Stalinovo zatiranje kulakov.

Jugoslovanska vojska ima letalstvo, ki razpolaga z 800 starimi letali. Čemu pa nam bodo? V primeru vojne s Sovjetsko zvezo bo večina častnikov enostavno prestopila k Stalinu, medtem ko se bo preprosti vojak porazgubil po domovini, bodisi da jo bo pobral naravnost domov, ali pa bo bežal čez mejo. Kar bo od Titu zveste skupinice še ostalo, se bo razletelo po bosanskih gozdovih. Kaj pa nam bo taka vojska koristila, vprašam?

S tem pa nočem nikakor zmanjšati pogauma in borbene sposobnosti jugoslovanske vojske. To so čednosti, ki so svetovno znane in ki so bile dokazane v zadnjih dveh svetovnih vojnah. Toda juški jugoslovanski vojak danes nima zupanja v svojo vladno in nima nobenega upanja na kakšno boljše bodočnost. Ako hočemo, da bo jugoslovanska vojska udarna, jo je treba preobnoviti, opremiti na novo in na novo oborožiti z modernim orožjem. Predvsem pa ji je treba dati novih voditeljev, takšnih, v katere bo vojak imel zaupanje. Toda takšne reforme prekašajo moč Titovega rdečima.

Titov režim je v strašnih škripcih. Po ječah in prisilnih delovnih taboriščih sedi 10.000 žrtev osumljenih simpatij do Moskve. Dvakrat tolikšno pa je število nacionalističnih sužnjev, ki seveda niso komunisti, ampak goreči rodoljubi in nespravljeni sovražniki komunističnega režima. Izračunano je, da je Titov režim od 1. novembra 1944 dalje, ko je Tito vkorakal v Beograd, pa do danes pobil nič manj kot 60.000 protikomunističnih rodoljubov. V maju 1945 je angleška vlada, ki je takrat skupno z ameriško vlado nadaljevala politiko pomirjevanja Moskve za vsako ceno, izročila jugoslovanskim komunistom 14.000 Slovencev, ki so vsi bili takoj pobiti. Kakšne razloge pa imamo, da bi smeli verjeti, da ima vlada, ki se vzdržuje s tako krvičeno tiranijo, sploh še kakšno moč, na katero bi se mi smeli zanašati?

Star vir nemirov na Balkanu so verske prilike. Daleč od tega, da bi se vsaj potrudili omiliti versko nestrpnost, pa je bilo Titovo ravnanje s cerkvami naravnost sramotno. Pobiti je dal 380 duhovnikov, nad 400 pa jih še drži po ječah. Ko sem bil v Jugoslaviji, sem se o tem s Titom razgovarjal in omenil tudi nadškofa Stepineca. Dejal mi je, da je pripravljen nadškofa izpustiti, vendar le pod pogojem, da potem zapusti državo. To bi seveda pomenilo, da nadškof prizna svojo krivdo in komunisti bi imeli nekako pravico, da bi razpolagali s cerkvijo, kakor bi hoteli. Tega

seveda Stepinec ne more storiti. Zato je po mojem mišljenju zakonski predlog o pomoči Jugoslaviji skrajno dyomljive vrednosti. Tudi če mi ne bi iskali prav nič drugega kot samo lastno korist, je uspeh pomoči dyomljiv. Jugoslovanskemu ljudstvu kot takemu pa gotovo ne bo prav nič pomagalo. Tako misli ameriški senator. Ali bomo sedaj še mislili, da Amerika ne pozna jugoslovanskih razmer in se bali, da bodo Združene države še enkrat nasedle komunistični zvijači? Besede senatorja Brewsterja so kristalno čiste in jasne.

KULTURA

Akademija Višje gimnazije v Trstu

V soboto je bila v veliki dvorani Ljudskega doma akademija Višje gimnazije. Uspeh te kulturne prireditve je bil tako velik in tako splošno priznan, da moramo našim dijakom za izvedbo in profesorjem za vodstvo prav iz srca čestitati.

Prvi del prireditve je obsegal melodram, petje in ples, v drugem delu pa so dijaki vpriporili Sofoklejevega Oidipa.

Za melodram so izbrali prireditelji Cankarjevo pesem domovini. Izredno lep nastop in jasna in dobra izgovorjava, poleg tega pa še občuteno in doživeto podana recitacija Dimitrija Skrinjarja je prevzela poslušalce. Topla Cankarjeva misel je ob klavirju (spremljala Maja Šarejeva) našla pot do slehernega slovenskega srca v dvoran.

Gimnazijski pevski zbor je zapel štiri slovenske pesmi: Premrlovo Slovensko govorico, Vodopivčovo Jaz bi rad rudečih rož, Aljažovo Oj zbogom ti planinski svet ter Vodopivčovo Naročilo. Zbor vodi prof. Zorko Harej in je precej močan, saj šteje okoli petdeset pevcev. Ker je zbor nastal šele v tem šolskem letu, seveda še ni povsem ubran, kar je razumljivo. Tudi sopran ni posebno čist in siguran. Kljub vsemu pa so zapeli tako dovršeno, da so bili deležni toplega odobravanja in so morali še eno pesem dodati.

Tretja točka je bil ples dijakinj na Cvetlični valček Čajkovskega. Ples je zamislila in ga z dijakinjami pripravila prof. Krasulja Suhadolčeva. Izredno lepa zamisel klasičnega plesa je v lepih oblekah in v barvnih lučih ter v dovršeni izvedbi dosegla res prepričljiv uspeh.

Kot glavna točka večera pa je bila vpriporitev Sofoklejeve drame Kralj Oidip. Vsakdo, ki to klasično dramo pozna, je nekako z bojaznijo pričakoval te točke. Saj je delo tako težko in poizkus vpriporitve tako tvegan, da smo se za uspeh kar vnaprej nekoliko bali. Reči pa je treba, da nas je ta predstava izredno in prijetno presenetila. Ze zunanost: okusna oprema odra, odgovarjajoče obleke in nek zanos, ki je zajel vse te mlade izvajalce je takoj, ko se je dvignil zastor, prinesel v dvorano neko prijetno doživetje. In potem so zaigrali ti naši dijaki tako kot noben nepoklicni oder s tukajšnjimi igralci ne more. Prof. Jože Peterlin, ki je režiral, je moral vložiti neizmerno truda in potrpljenja v pripravo. Saj že dolgo nismo slišali tako dovršene izgovorjave, tako pravilnega poudarka. Verzi so tekli tako neprisljuno kot bi bili vsem igralcem igrača. Tako je nudil prof. Peterlin učencem izredno nazoren prikaz grške drame s tem, da je ohranil vse njene bistvene lastnosti, na drugi strani pa je toliko zbora izpustil in razdelil njegovo besedilo posameznim tebahskim očetom, da je bila drama tudi sodobnemu gledalcu zanimiva. Med igralci so se posebno odlikovali Jurij Slama kot kralj Oidip, Aleksander Kosovel kot Kreon, Drago Gorup kot Duhovni, Sergej Pahor kot Teiresias, Jurko Kozem kot Korinčan, Mirko Bizjak kot pastir, Dimitrij Skrinjar kot sel, Jurij Štavar kot vodja zbora in Neva Rudolfova kot kraljica Jokasta. Predstava je bila v velikem slogu, saj je pri njem sodelovalo okoli 40 igralcev.

Tako je v celoti tudi II. akademija (lansko leto je bila prva) Višje realne gimnazije v Trstu nad vse pričakovanje uspela. 93 učencev in učenk tega zavoda je pri prireditvi sodelovalo. Mnogo nenapisane truda in skrbi pa je v prireditvi vložil predvsem ravnatelj dr. Vinko Vovk, ki ga je bilo videti kar povsod. Ne moremo drugega kot da Višji realni gimnaziji, vsem izvajalcem, profesorjem, ki so to delo vodili in ravnatelju iskreno čestitamo. Stari vidijo v tej prireditvi res plemenito delo otrok, usmerjeno v spoznavanje, poglobljanje in posredovanje resnične kulture. In takega dela smo tudi kot tržaški Slovenci veseli.

„Škrjančkov“ radijski koncert

Preteklo soboto je imel komorni zbor »Škrjanček« svoj šestnajsti radijski koncert. Na sporedu so bile narodne in umetne pesmi. Ne spominjam se skladateljev, tudi ne naslova pesmi, le to želim kot radijski poslušalec zapisati, da je bil ta »Škrjančkov« koncert doslej najboljši. V nedeljo sem slišal od premnogih, da so bili izredno zadovoljni s tem koncertom. Po pol ure petja smo imeli vsi neštevilni in nepoznani poslušalci polno dušo naše pesmi. Spored je bil tako pestro sestavljen, da bi človek kar težko mislil še kakšen drugi način pevskega ustvarjanja in boljši nastop zbornega podajanja. Krona koncerta sta bili pesmi s solističnim delom. Gospa Čekutova in g. Marjan Kos sta zopet dokazala, kako se dober zbor in dobri solisti dopolnjujejo. Mislim pa, da je že čas, da se nam »Škrjanček« predstavi z velikim koncertom v veliki mestni dvorani. Ta pevski zbor je danes na taki višini, da je vsako obotavljanje za javni nastop v mestu odveč. Sicer pa kaj je sploh večje, nastop v radio ali v veliki dvorani!

Nova revija

Tiskovni odsek Delovnega občestva za Slovenski katoliški institut je lani obljubil kulturno revijo. Po vestnem pripravljanju in po odstranitvi mnogih ovir je zdaj prva številka Vrednot (— tako se bo revija imenovala in ne Kultura kot je bilo lani

javljeno —) izšla. Prinaša razprave prelata dr. Odarja: »Slovenski katoličani in znanost«; prof. Osana: »Čas — bistvo glasbe« (1. del); dr. Jakliča: »Baraga in Hofbauer«. — Leposlovje predstavljajo pesmi B. Budnika, Tineta Debeljaka, Štebrniča, Boruta, Valianta, Rakovca in IMD, sestavki v prozi Stanka Kocipra, Bineta Sulinova in V. Beličiča. Razstavo Bare Remčeve ocenjuje Marijan Marolt, Lojze Geržinič

pa Jeremije Kalina Črno mašo in Turnsko-vo Državo med gorami.

Na najfinemem papirju so reprodukcije Gorsetovih kipov dr. Mahniča in Prešerna in dveh slik B. Remčeve.

Številka obsega 102 strani in stane 20 pesov. V načrtu so po štiri številke letno.

Naročila in prispevke sprejema uprava Vrednot, Olazabal 2338 Dto 5 - Buenos Aires.

Smrtna kosa v Belgiji

Tri smrti v belgijskem Limburgu

Zadnje čase je smrt globoko posegla v slovenske vrste v belgijskem Limburgu. V Waterscheju je umrl gospod Jan Kravanja, doma iz Bovca. V tujini je ostal zavezen Slovenec. Vestno se je udeleževal slovenske službe božje in ostalih prireditev. Zelo je ljubil našo pesem, O Vseh svetih, ko je bil zadnjikrat pri slovenski službi božji, ga je zelo ganila pesem, ki se poje ta dan: »O srečni dan nad zvezdami, kjer bivajo vsi blaženi, predragi bratje in sestre, ki so ločile se z zemlje. Obrisal Bog je njih solze, nič več bolesti ne trpe, minil je jok, minila smrt, veselja raj jim je odprta.«

Ganljivo je bilo, da je v zadnjem hipu prihitel na pogreb tudi njegov brat, ki živi v Rablju. Pevec iz Eisdenu so mu na grobu zapeli nekaj žalostink.

Zapušča vdovo, sina in 2 hčerki.

V Eisdenu je po dolgi in težki boleznii usahnil 15 letni Virantov Vili. Jetika ga je za več mesecev priklenila na bolniško posteljo. Bil je dober fant. Nad vse je ljubil svojo mamo, ki je z ljubeznijo, ki jo je zmožna samo mati, cele mesece žde-

la ob njegovi postelji in mu skušala lajšati trpljenje. Težje kot telesno trpljenje je prenašal solze svoje matere. Močno je bil tudi navezan na domače živali. Že težko bolan, je še prosil brata Alberta in Alojzija, da sta mu prinesla k postelji napisano kokoško ali malega kozliča, da ju je mogel spet videti in pobožati. Umrl je v Gospodovem imenu.

Pred dobrim tednom pa je v rudniku v Eisdenu ubilo 23 letnega Lucijana Matvečiča iz Pacuha pod Dreko v slovenski Benečiji. Ta nesreča je med nami težko odjeknila. Tudi Lucijan je bil blag fant iz dobre krščanske družine. Pridno je hodil na delo in z zaslužkom tudi stariem pomagal. Nekaj dni pred nesrečo je prišel v Belgijo še njegov brat Emilij. Lucijana je ubilo pred bratovimi očmi, ko sta prvič delala skupaj.

V Belgiji zapuša brata in sestro, poročeno Zuoder, v Benečiji pa starše, 4 brate in 2 sestre.

Vse tri pokojne priporočamo v molitev. Naj jim bo lahka tuja zemlja, žalujočim pa naše iskreno sožalje.

GOSPODARSTVO

MODRA GALICA BO NAJBRŽE NA IZKAZNICE

Ni računati, da bi letos bila modra galica v prosti trgovini. Po podatkih ministrstva je pripravljene dovolj modre galice za kritje vseh potreb, a ker si bi nekateri gotovo napravili zalogo, bi zmanjkala za druge, če bi bila v prosti trgovini. Zato je zelo verjetno, da bo na izkaznice.

Modra galica bo približno za polovico dražja kot lansko leto, kar je posledica podražitve bakra, ki je važna kovina za vojno industrijo. V vsakem kg modre galice je namreč 1/4 kg čistega bakra.

JARA PŠENICA

Mnogi sejejo »mentano« spomladi kot jaro pšenico.

Glede setve jare pšenice, pomni: Kdor jo seje zgodaj, lahko pogreši; kdor pa jo seje pozno, pogreši gotovo. Na vsak način je nikdar ne kaže sejati po sv. Jožetu, najbolje koncem februarja.

Med jaro pšenico lahko sejemo detelje in trave.

Seveda mora biti tudi za jaro pšenico zemlja dobro pripravljena, gnojila pa hitro delujoča. Zato ni na mestu svež hlevski gnoj. Jara pšenica mora napraviti vse v približno 100 dneh in zato pridejo od umetnih gnojil v poštev le superfosfat in čilski soliter ali apneni nitrat. Prvega 6 kg, drugega pa 1½ kg na vsakih 100 m².

AMERIKA KOPICI ZALOGE

V Združenih državah je bilo proglašeno izredno stanje, kar pomeni notranjo mobilizacijo vseh sil: gospodarskih in drugih, da bi bila država pripravljena v vsakem slučaju za hiten in odločen nastop.

Predvsem hoče Amerika imeti velike zaloge, ki bi zadostovale za dobo 5 let. To kopičenje zalog vpliva na gospodarstvo celega sveta.

Mnoge kovine, ki so važne za vojno industrijo in ki jih je do sedaj Amerika izvažala, jih ne izvaž več, pač pa kupuje povsod, kjer jih more dobiti. Tako je tudi z žveplom in bakrom in zato bodo naši vinogradiški morali letos oba ta nujna predmeta plačevati po znatno višjih cenah kot lansko leto.

Amerika hoče imeti dovolj hrane! Do sedaj so veljale v Ameriki neke omejitve glede pridelovanja pšenice in riža ter še nekaterih drugih pridelkov. Omenjene omejitve so bile ukinjene in kmetovalci dobivajo pobude, naj proizvodnjo čim bolj dvignejo. Amerikanci vedo, da bodo morali preživljati tudi druge narode, kot je bilo po zadnji svetovni vojni, ko so sami potom UNRRA — organizacije podpirali pol sveta, z vključeno Rusijo.

Isto velja tudi za obleko. Amerikanci kopičijo volno, bombaž, usnje in druge oblačilne predmete, vse za slučaj sile. Seveda so se cene zato dvignile na vseh svetovnih tržiščih.

VINOGRADNIŠTVO NA SVETU

Od Noetovih časov pa do danes se trta širi. Kako tudi ne? Saj je grozdje gotovo najbolj zlahtni zemeljski sad, in pa vino? Že Noe ga je poskusil, pa še ni poznal grške pravljice in se zato ni mogel držati nauka, ki ga ta pravljica nudi. Pravljica pa je naslednja:

Grški bogovi so se dobro imeli v svojem bivališču na gori Olimp. Ničesar jim ni manjkalo. Njihova hrana sta bila ambrozija in nektar. Nektar pa je bil sok vinske trte. Torej so ga že takrat pili. Dionizos ali Bacehus, eden izmed bogov, pa je želel prenesti vinsko trto na zemljo. Odrezal je zato rozgo in jo nesel proti zemlji. Bal pa se je, da bi se rozga posušila na soncu, ki ni privoščilo zemlji trte. Zato je rozgo vtaknil v ptičjo kost. Ta pa je rastoči rozgi bila kmalu premanjha in zato jo je vtaknil v večjo od leva. Tudi ta je bila kmalu preraščena in zato jo je vtaknil v oslovsko stegno. — Srečno je potem Dionizos prišel v Grčijo, zasadil trto, ki je rodila obilen in zlahten sad, sladko grozdje. Dobri Dionizos je naučil ljudi tudi pripravljati vino. — Trta pa si je navzela bistvene lastnosti od kosti, v katerih je bila prenečena na zemljo in te lastnosti je ohranila vse do danes. Kdor malo pije trtinega soka, je vesel in poje kot ptiček. Kdor pije malo več, zadobi orjaško silo kot lev. Če pa pije še več, potem pa postane pameten kot osel.

Kot rečeno, Noe te pravljice ni poznal. Njegena nauka pa tudi ne upoštevajo vsi Noetovi potomci in zato se primejo marsikatega pivca lastnosti, ki jih je trta dobila od oslovega stegna.

A trta se širi po celem svetu, kjer je količjak primerno podnebje. Naslednji pregled nam pove, kje raste in rodi.

Na celem svetu je znašal l. 1949 pridelek: vina 166 milj. hl, namiznega grozdja 23 milj. q in 6 milj. q rozin.

V splošnem sadijo po celem svetu vedno več trt, pridelek vina pa se manjša na račun namiznega grozdja, ki je vedno bolj priljubljeno, posebno ker se je posrečilo vzgojiti res prvostvene vrste.

Iz pregleda je zanimivo ugotoviti, da je pridelek vina v muslimanskih državah zelo picek, visok pa pridelek namiznega grozdja in rozin. Alah pač prepoveduje uživanje alkoholnih pijač. Izjema je pri Alžiru, kjer pa je vinogradništvo predvsem v rokah francoskih in italijanskih kolonistov, ki vino izvažajo v Francijo.

PRISPEVAJTE

za † L. Kemperletov skladi

NAŠA GOVORICA

„Kakšni vendar smo! Kar nas je moških, zmeraj brontoliramo, naše ženske nam pa delajo dišpete...“

Res je. Včasih smo drug do drugega neznosni! Še posebno v družinah je tako, da se nas Bog usmili. Moški brontolirajo in s svojo sitnostjo krepostnim ženam že tukaj na zemlji raj pripravljajo. »Brontolona« pravijo takemu moškemu po naše »domačcu«. Pa ni prav nič po domače, če pravimo »brontolona«, po laško je — Slovenščine žene, če že imate pri hiši take nesrečne nekeje polovice, krstite jih po naše! Vaš mož ne »brontolira«, ampak godrnja. Nekateri moške smo strašansko sitni. Pravijo, da »ven in ven brontoliramo«. Lepo po naše: neprestano godrnjamo. Spet drugi »brontolirajo vsak tolko«. Popravimo tudi to napako. Godrnjajo, toda ne »vsak tolko«, kar je italijanski »ogni tantoc«. Po naše pravimo: zdaj pa zdaj, od časa do časa godrnjajo. Včasih tudi pravimo, da koga »vsak tolko časa prime in brontolira«. Nič ga ne prime, ampak zdaj pa zdaj začne godrnjati. In takim ljudem, ki godrnjajo pravimo po naše, da so godrnjači.

Če je že res, da moški večkrat godrnjamo in mrmramo, je pa tudi res, da se večkrat to dogaja zaradi žensk. Ali ni tako? »Dišpetne« smo. Za »dišpete« napravimo včasih to ali ono, kar mojemu možu ne more biti všeč. Seveda, se potem moške pritožujejo, da jim »delamo dišpete«. Včasih so tudi matere velike reve poleg svojih otrok; pravijo, da imajo »dišpetne otroke«. — Pogledimo vse našte oblike, kako bi jih najlepše povedali po slovensko. Dobro vemo, da je dišpete« italijanska beseda. Zdaj bi pa hoteli še zvedeti njen slovenski pomen. Pojdimo lepo po vrsti! Italijanski »dišpete« je naše: prezir, zasmeh, kljubovanje, jeza, srd itd. To besedo pa večkrat rabimo v stalnih rekljih. Če je kdo »dišpeten«, pravimo, da je zloben, zasmehljiv ali prepirljiv. Torej prepirljive smo, kaj ne? »Per dišpetto« — »za dišpet — kljub, na kljub, nalašč, — bomo rekli po naše. »Samo da mi dela dišpete« — samo da me jezi! »Ne delaj dišpetov svojemu možu!« bi morali postaviti kot enajsto zapoved na Mojzesovo tablo; seveda bi zapisali lepo po slovensko: »Ne nagajaj, ne jezi svojega moža!« Otroci, ki jim matere pravijo, da so »dišpetni«, so po naše »poredni, nagajivi«. Sicer pa bi mogli naštet še vrsto napak, ki jih imamo vsi, stari in mladi, in ki jih imamo v misli, ko izrekamo tujo besedo »dišpetene«. Toda če se le malo potrudimo, bomo v svojem spominu našli tem napakam ustrezajoče slovenske besede. Le s temi bomo mogli določeno označiti to, kar mislimo povedati. Tujo besedo namreč največkrat rabimo v sili, ko niti ne utegnemo pomisliti, kaj bi hoteli povedati. Takrat nam pride tuja beseda ravno prav. Kdor nas namreč posluša, si še sam po svoje razlaga naše besede, pa čeprav so tuje in jih malo razume.

Kaj pa če po vrhu vsega žena možu »dela korne«, ali pa če mož ženi »dela roge«? Marsikdaj nam je na jeziku tudi ta nadse italijanska fraza, čeprav se ne zavedamo njenega izvora in pravega pomena. Dovolj nam je morda že to, da si delamo roge... Prosim vas, saj nismo štirinožci, še celo rogati po vrhu ne... Pa tudi nič kaj krepostno ni, »delati korne« komu! V najbolj nedolžnem pomenu rabimo to besedo tedaj, kadar jo rabimo v smislu dražiti koga. Seveda je vse hujše, kadar gre za zvestobo. Žena možu »dela korne« — če mu je nezvesta, enako mož, če je nezvest svoji ženi.

Morda bo kdo zabavljaj, ker take neumnosti pišemo po časnikih! Toda taki vendar smo. Kar nas je moških, godrnjamo in mrmramo, žene pa nas jezijo in nam nagajajo. Tako je bilo z našimi očeti in materami, taki bodo naši otroci...

STRŽAŠKEGA ZGORIŠKEGA

PRIMKI

Ze dalje časa obstoja odlok Zavezniške vojske uprave, ki dovoljuje vsakomur, da si lahko poljudno menja priimek. Na podlagi tega odloka lahko pridejo Slovenci zopet do svojih prvotnih priimkov, ki so bili poitalijančeni v času fašizma.

Zavedni Slovenci s tem odlokom niso bili zadovoljni. Pričakovali so, da bo Zavezniška vojska uprava popravila krivice in odločila, da se vsi spremenjeni priimki postavijo v prvotno slovensko obliko. Toda tega ni storila. Zakaj ne, ni znano. Morda iz previdnosti, da se ne zameri Italijanom; morda se skriva za svoja demokratska načela, da naj se vsak svobodno odloči, kakšno ime hoče nositi. Naj bodo nameni Zavezniške vojske uprave kakršni hočejo, eno je gotovo, da se Slovenci premalo brigamo, da bi si pridobili nazaj svoje prvotno ime. Če Zavezniška vojska uprava do zdaj ni izdala odloka, ki bi v korenini popravil Slovence storjene krivice, ga prav gotovo tudi v bodoče ne bo.

Upoštevajmo dejstva in se zato sami potrudimo, da pridemo nazaj do svojih slovenskih priimkov.

Ravnajte se po naslednjih navodilih. 1. Oče napravi prošnjo naslovljeno na Predsedništvo cone (Presidenza di zona)

v kateri navede svoje podatke in izjavi, da je prisiljeno spremenil svoj priimek, ali da mu ga je oblast vsilila. Prosi, da se povrne prvotni slovenski priimek njemu, ženi in otrokom (do 21. leta) Prošnjo podpiše sam.

Vdove napravijo enako.

Polnoletni otroci morajo prositi sami. 2. V župnem uradu si preskrbi celotni izveček rojstnega lista (Copia integrale dell'atto di nascita). Izveček rojstnega lista je potreben samo očetu ali vdovi ali polnoletnim otrokom.

3. Prošnjo priloži dekret, s katerim se mu je spremenil priimek. Če ga je morda izgubil, naj si da napraviti kopijo na Anagrafskem uradu.

4. Prošnjo, s krstnim listom in dekretom (ali kopijo) nese na Predsedništvo cone.

Prošnja in vsi dokumenti so lahko narejeni na navadnem papirju. Zadeva je zelo enostavna in brez stroškov. Ko je enkrat prošnja vložena, je navadno že v nekaj tednih rešena.

(NB: Vse to velja samo za mesto Trst in tiste vasi, ki so pod mestno občino. Navodilo za druge kraje bomo objavili prihodnjič).

Bazovica

Letošnje muhasto vreme je spravilo marsikoga za nekaj dni v posteljo. Tudi kulturno delo zaradi nenavadnega vremena trpi. V najbolj nepričakovanem trenutku zbolil kakšen igralec.

V zadnji številki je bilo napovedano, da bo na tiho nedeljo gostovala pri nas goriška Marijina družba s Sardenkovo igro: Mater Dolorosa. Pa je prišla vmes bolezen — influenza — in na žalost igre na tiho nedeljo ne bo. Morda pridejo goriška dekleta z lepo igro k nam kdaj kasneje, ko bo vreme bolj stalno.

7. SLOVENSKI VEČER: Na evetni petek bomo imeli zopet slovenski večer. Ob lepih skioptičnih slikah nam bo govoril č. g. dr. Lojze Škerl, profesor tržaškega bogoslovja, o Kristusovem trpljenju z zgodovinskih vidikov. Pokazal bo tudi slike znamenitega prta, v katerega je bilo zavito Jezusovo truplo. Vmes petje.

Še to vam lahko povem, da smo bili z Janežičevim literarnim večerom zelo zadovoljni. V kratkem bodo izšle natisnjene njegove pesmi.

Gročana

Morda niti ne veste, kje leži naša vas. Na najsevernejšem koncu tržaškega ozemlja smo pod najvišjim hribom Kokoš. Vas šteje nekaj nad 30 števil. Sami kmetje smo. Gospodinje nosijo vsak dan mleko v Trst. V kratkem bomo dobili električno luč. Vse je že pripravljeno. Tudi novo šolo bodo odprli na Pesku menda že po veliki noči. Doslej je bila šola v zasebni sobi. Obljubili so nam, da bomo dobili vodovod, ker poleti zelo primanjkuje vode, pa ne vemo, če bo res kaj.

Ker smo odtrgani od svoje župnijske cerkve, ki je ostala v Jugoslaviji, se čujemo nekako zapuščene in odtrgane od sveta.

Pretekli teden smo pokopali 84 letno Antonijo Racman.

Ricmanje

Sveti Jožef je v naši cerkvi med letom precej zapuščen. Le malokdo ga pride počastiti. Toda vse zamujeno se popravi za njegov praznik. Takrat pa se zbere okrog svetega Jožefa toliko ljudi, da jih skoraj ne more sprejeti prostorna ricmanjska cerkev.

Zgodovina naše cerkve je zelo zanimiva. Prvotno smo imeli majhno podružno cerkev posvečeno v čast svetemu Juriju. V cerkvi je imel tudi sv. Jožef svoj oltar. V marcu leta 1749. se je začela svetilka pred svetim Jožefom sama od sebe užigati. Tržaški škof in duhovniki so se bali, da je morda vmes kakšna sleparija. Zato so večkrat luč ugasnili, jo zavarovali, da ni mogel nihče do nje in cerkev zapečatili. Vedno so svetilko našli prižgano.

Sveti Jurij se je sedaj moral umakniti. Staro cerkev so podrli in začeli graditi novo v čast svetemu Jožefu. Leta 1770. je bila sedanja cerkev dograjena. Cesarica Marija Terezija je cerkvi podarila dragocen plašč, ki se še sedaj hrani. Ustanovila se je tudi bratovščina sv. Jožefa, ki ji je bil pokrovitelj sam avstrijski cesar Jožef II.

Leto za letom so prihajali romarji od vseh strani na božjo pot v Ricmanje. Posebno slovesno sta se vedno praznovala dva praznika: sv. Jožef, — 19. marca in Varstvo sv. Jožefa po veliki noči.

Razmere so se med tem precej spremenile. Vendar pa tudi še sedaj Tržčani in ljudje s celega Brega za svetega Jožefa radi prihitijo v Ricmanje. Resnici na ljubo je pač treba priznati, da mnogi ne pridejo iz pobožnosti, ampak za kratek čas. Med obiskovalci pa je prav gotovo tudi veliko ljudi, ki pridejo res počastiti svetega Jožefa in k njemu iskat pomoči.

Letos bo sprejela romarje čisto prenovljena cerkev. Že več tednov jo namreč popravljajo znotraj in zunaj.

Vsi dobro misleči ste za svetega Jožefa prav toplo vabljeni na opasilo v Ricmanje. Podroben spored cerkvenih slovesnosti bo še objavljen.

okenca spovednice.

— Sreča! Kaj bi bil prvi korak k sreči? — se vprašuje in se domisli prejšnjega večera. Božični večer je bil, a tako pust, tako neprijeten v njeni mrzli sobici, ko ni bilo nikogar njenih dragih pri njej, ko je bila tako sama in uboga, kakor bi ne imela svojih rožnih devetnajstih let in bogastva bogastev: mladost.

Zaiskri se ji misel: — Novo sobo si poiščem. Prijazno stanovanje, kjer bo vse lepše kakor doslej! —

Vesela je te nove misli, prvega koraka k sreči, pospeši korake in v blede lica ji stoji rdečica. Ali od mraza, ali od veselja — kdo ve?

Spomni se na svoje staro stanovanje. Šumeča, ozka ulica, kjer od petih zjutraj do treh v jutro ropotajo vozovi in kočije po jajčastem tlaku, kjer zvonijo podnevi tramvaj in kriče ponoči pijanci. Visoka, mrčna hiša z nešteti hodniki, lesenimi stopnicami in škripajočimi, vegastimi držaji. Pol mesta stanuje nemara v tej hiši, čudne postavbe tavajo po hodnikih z vedno novimi obrazy, postrežki, kočijaži, krojači, čevljarji, sami propadli obrtniki. Doli v prvem nastropju pa godrnja hišni gospodar v dolgi spalni suknji, vedno z dolgo

Prihodnji prosvetni večer bo v sredo ob 8h zvečer. Posvečen bo lepoto in zgodovini katoliške Švice.

Biseromašnik

msgr. dr. Andrej Pavlica

starosta slovenske duhovščine v Gorici, znan kulturni delavec. Ustanovitelj in vodja Sirotišča svete Družine.

Na praznik sv. Jožefa pa bomo imeli drugo veliko duhovniško slavo, ko bo msgr. dr. Andrej Pavlica praznoval biserno mašo ali 60letnico nove sv. maše. Gospod biseromašnik bo maševal ta dan ob 9. uri na Travniku, kjer je pred desetimi leti daroval svojo zlato mašo. Našim vernikom sporočamo že danes o tej izredni slovesnosti, da se nanjo lepše pripravijo. Gospodu monsignorju, ki je še tako čil in veder duhovno in telesno, pa že danes izražamo svoja voščila k tej tako izredni slovesnosti.

Več o slavljenju bomo podali v prihodnji številki.

Mati božja se vrne na Sveto goro

Apostolski administrator dr. Mihael Toroš je sporočil vsem duhovnikom svoje administrature, da se bo vrnila milostna podoba M. B. na Sv. goro 8. aprila (na drugo nedeljo po veliki noči). Prenos se bo izvršil slovesno s procesijo iz Solkana na Sv. goro ob 8. uri zjutraj. Povabljeni so pevske zbori, naj poskrbijo za lepo petje na poti iz Solkana do svetogorskega svetišča. Po prihodu na Sv. goro, bo v ba-

ziliki slavnostni govor, sv. maša s petjem, zahvalna pesem in blagoslov z Najsvetejšim. Program se zaključi z molitvami na grobovih pokojnih goriških knezadskofov, kardinala Jakoba Missie in dr. Frančiška Sedeja.

Če bi pa 8. aprila bilo slabo vreme, se svečanost prenese na prvo nedeljo z lepim vremenom.

Misijoni onstran meje

V onem delu goriške nadškofije, ki je prišel pod Jugoslavijo, so sklenili, da bodo sveto leto praznovali v znamenju duhovne obnove dežele. V ta namen so začeli prirejati vrsto misijonov širom Primorske. Tako so imeli sv. misijon v Prvačini, v Sv. Križu na Vipavskem in v še raznih drugih vaseh. Zadnjo nedeljo pa se je zaključil sv. misijon v Vrtojbi. Povsod so misijoni dobro uspeli in so se jih udeležile velike množice vernikov. Tudi obisk sv. zakramentov je bil zadovoljiv. Mnogi zastarani grešniki so se spravili s svojim Bogom. Poleg odraslih so otroci in mladina prav tako pokazali, da ni še zamrla v njih vera očetov.

Bog daj, da bi mogli do konca leta nuditi v znesku 30 tisoč lir ter jo potem mladina prav tako pokazali, da ni še zamrla v njih vera očetov.

Roparski napad v Gorici

V noči med nedeljo in ponedeljkom so prišli v še odprto kavarno Viatori v ulici Carducci neznanci zlikovci, oblečeni v ameriške uniforme. Ti so s pištolami v rokah zahtevali denar. Odneli so ves denar v znesku 30 tisoč lir ter jo potem jedro odkurili z avtom. Policija je uvela preiskavo.

Zločinca je policija prišla v Pierisu ter je v resnici pobegli ameriški podčastnik.

Tudi zločinci postajajo nezadovoljni?

V zvezi z zadnjimi pobegi iz Slovenije se govori tudi o pobegu Ipavca Alojzija — od Antona — starega 29 let, iz Anrovega. Omenjeni je bil baje soudeležen pri umoru č. g. Izidorja Zavadlava, župnika v Gorenjem Polju pri Anrohem ter je pred nekaj dnevi pobegnil v Čedad. Prav bi bilo, da bi kompetentna oblast podvzela primerne korake za ugotovitev resnice in krivca kaznovala tudi če se je odel v plašč političnega begunca.

Seznam davkov

Na občinskem protokolnem uradu so od 5. do 10. marca t. l. dani na vpogled vsem interesentom glavni seznam kmečkih davkov za leto 1951.

Omenjene seznane si vsako lahko ogleda samo v uradnih urah.

Poroka

V sredo 7. marca sta se v Gorici poročila g. Ida Srebrnič z g. Pavlom Simičem, oba iz Medane. Mladima novoporočencema želimo obilo božjega blagoslova.

Ukinitev Goriške oblasti

Na seji narodne (komunistične) skupščine L. R. S. so izglasovali na predlog predsednika Marinka takojšnjo ukinitve samostojne Goriške oblasti. Ukinjena

upravna enota je bila sestavljena iz ozemlja Slov. Primorja, ki je bilo po zadnji vojni priključeno Sloveniji. Kot znano, je bila Slovenija do sedaj upravno razdeljena na tri oblasti: Mariborska, Ljubljanska in Goriška. Z novo uredbo se torej Slov. Primorje priključuje Ljubljanski oblasti.

Izšel je
»PASTIRČEK«
za mesec marec

ŠPORT

Iz italijanskih nogometnih aren:

□ Kocka je padla... Milan gre na dan! Prvaški enajstoričnik JUVENTUS (0-2) naj velja izrek: »Prilika zamujena, ne vrne se nobena«.

□ Roma je ves čas ogrožala Inter v ohranbi, nato se je sama ugonobila (0-1: autogol). Smola je smola!

□ »Kaj more neki iz Genoe dobrega priti?« — so dejali v Palermu, ter kratkoma pomatli z genoeanci (4-1).

□ Mali derby Videm-Trst: stari ples... kakor vselej. Izenačenje (1-1).

□ Como je nepričakovano odnesel lavorike iz Bologne (2-0). Žanje kdor seje... toda Sampdoria, kljub neprestanim napadom, je komaj odnesla remis v srečanju z Lazio (1-1).

□ Nekaj časa se je padovanski petelin repenčil, nato ga je skrbna gospodinja Fiorentina ukrotila (4-1).

□ Turin pozna »bon-ton«, zato je po »kavalirsko« razdelil točki z devo Atalanta (1-1).

□ Pohlevna Lucchese je — kakor običajno — pogorela tudi v Neaplju (0-1); isto usodo je doživel Novara v tekmi s Pro Patria (2-1).

TOTOCALCIO:

2, 1, 1, 1, 1, 1, 2, X, X, X, 1, 1, 1

Srečanje prihodnje nedelje:

Juventus - Bologna 1, Atalanta - Fiorentina 1-X, Lazio - Lucchese 1, Genoa - Milan 2, Como - Napoli 2, Triestina - Pro Patria 1-X, Novara - Roma 1, Padova - Sampdoria 1-X, Palermo - Torino X, Inter - Udinese 1.

»Katoliški glas« v vsako slovensko družino!

NA UPRAVI NASEGA LISTA JE
NA RAZPOLAGO NEKAJ IZVODOV
KOLEDARJA »SVOBODNE SLOVENIJE« ZA LETO 1951, KI JE PO SVOJI VSEBINI IZREDNO ZANIMIV.

Zobozdravnik

dr. STANISLAV PAVLICA

TRST

Via Commerciale 10/II - Tel. 25597

sprejema

9 — 13

17 — 19

Odgovorni urednik: Stanko Stanič

Tiska tiskarna Budin v Gorici

Dr. ALOJZIJ REMEC:

Nova soba

Skozi visaki portal mestne stolnice je stopilo v medlo božično jutro vitko dekle, skoraj bi rekel po vsej pravici: gospodična. Zakaj, kdo bi mogel uganiti, da je mladenka v črnem baržunastem klobuku in modernem površniku le šivilja Anica. Toda klobuk je star že dve leti in ima od letošnjih Vseh svetih samo nov trak in novo pero, površnik pa je gospodična Anica v jesenskih večerih obrnila in pokrojila, tako da bo vzdržal še eno zimo.

Tako je Anica res gospodična in elegantna in ponos, ki ga ji ves svet zameri, ki ve, da je le uboga šivilja, jo varujeta pred vojaki in komiji, da ne silijo tako za njo kakor za drugimi, ki se ne nosijo tako kakor ona.

Anica stopa po zamrzlem snegu skozi ulice in misli.

— Moli, dekle, bodi poštna, delaj pridno in Bog ti da srečo! —

Tako ji šepetajo v sreč. besede, ki jih je slišala to jutro od starega duhovnika v tajnostnem polumraku izza zamreženega

pipo med čeljustmi, z rdečo kapico na glavi. On je vedno isti, ko se vse drugo menja in seli in ne mine teden, da bi se ne odpeljal iz predhišnega vhoda voziček z bormim pohištvo ljudi, ki jih beda goni tudi iz tega zavetišča.

In Aničino stanovanje? Gospodinja je stara, čemerna ženska. Vedno hodi po opravkih, a Anica še sedaj ne ve, kaj je, dasi stanuje že štiri mesece pri njej. Točno ob enajstih predpoldne začne drsati po kuhinji in ko zavzoni pol dne, prinese v Aničino sobo krožnik slane vode, ki jo imenuje juho, plošček prikuhe in kos kruha. Ali je »gospodična« že doma ali ne, je vseeno. V nedeljo in še enkrat na teden je zraven te hrane še tenak odrezek mesa, trd in nekuhan.

Ko Anica sede k jedi, sliši za vrati na drugi strani tudi trkati žlico po krožniku. Tam kosi njen sosed za steno, dolgi in suhi urarski pomočnik Vondraček, ki ima silno dolg nos in neprestano vzdihuje in hodi po sobi. Ko Anica prihaja domov, so ponavadi Vondračkova vrata na hodnik odprta, in ko gre ona mimo, jo on gleda skozi špranjo in molči. Anica ima čudno grozo pred tem človekom. Gospodinja trdi, da je dober človek in Žid po veri.

A kaj vse to!

Bilo je božično jutro, vse veselo, praznično in Anica je bila prepričana, da dobi danes novo sobo. Lepa in prijazna bo, mesto počenih šip na nizkem oknu, jase, svetel pogled na ulico ali na park. Mesto godrnjave gospodinje gospa srednjih let z ljubkimi otroci in prijaznim možem in mesto Vondračka — nič. Najbolje bi bilo nič. Tako si je mislila Anica, ki je poznala ljubezen le iz pripovedovanj svojih tovarišic pri delu in jo sodila po mladih in starih gospodinjah, ki so jo izkušali vseh nagovoriti in po vzdihovanju svojega soseda za steno.

Anica je prišla do hiše, kjer je služila njena sestra Francka. Vsako jutro, preden je šla na delo, jo je za trenutek obiskala. In vsako jutro ji je Francka dala polovico svoje kave. Tudi zvečer je morala Anica hoditi k njej in tedaj ji je dala polovico svoje večerje.

»Dobro jutro, zlato mojla! jo je pozdravila Francka. »In srečen Božič! Bled si, zelo bled, moj ljubček!«

»Zakaj ljubček?« je vprašala Anica in sedla k kuhinjski mizi.

»Vsakdo ima koga, ki ga ljubi, jaz pa tebe, moja Anica!« je odgovorila Francka

in nalivala skodelico.

»Ah, tako... Tudi prav. Tako dekle, kakor si ti, zasluži darilo za praznike od svojega predragega. Za vse tiste zajtrke, za vse tiste večerje...«

Anica je odprla torbico in stisnila sestro v roke droben zavitek.

Ko je Francka odvila papir, se ji je zalesketal med prsti pozlačen križec na žametnem traku.

»Ah!« je vzkliknila in solze so ji stopile v oči. »Že mesec dni si brez dela — in to si mi kupila. Zdaj vem, zakaj si tako blede. Stradala si za to darilo...«

Objela je sestro in tisti poljub, ki ga ji je dala, je bil najiskrenejši, kar jih je videlo tisto božično jutro v celem širnem kamenitem mestu.

Novo stanovanje si poiščem,« je govorila Anica ob polovici sestrine kave, »zato poglej v časopis, ali je kje kaka soba, ki se odda!«

Francka je vzela časopis, ki je ležal na tasi zraven drobnih posode za zajtrk gospode, ki se ni vstala, in začela iskati sobe, ki se oddaja.

Našteli sta pet sob, ki bi se oddale »gospodični, ki je bil v službi, Anica si je naslovo prepisala.

(Nadaljevanje)